

Відгук

офіційного опонента, професора, доктора медичних наук І.А. Жабченко
на дисертаційну роботу Тертишника Дениса Юрійовича
«Оптимізація підготовки до пологів та розродження вагітних з плацентарною
дисфункцією, зумовленою цукровим діабетом»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина

1. Актуальність теми дослідження

Серед екстрагенітальної патології, яка зустрічається у вагітних жінок, важливе місце займає цукровий діабет, що обумовлено його негативним впливом як на стан матері, так і плода. Хворі на цукровий діабет у період гестації вважаються групою високого ризику щодо перинатальної та материнської патології.

Наявність цукрового діабету у вагітної є важливим фактором ризику виникнення плацентарної дисфункції, яка негативно впливає на плід та призводить до високої перинатальної захворюваності та смертності. У науковій літературі останніх років з'являється все більше робіт про значну роль ендотеліальної системи в розвитку плацентарної дисфункції, але даних про її зміни у вагітних з різними типами цукрового діабету не вивчено. Комплексне дослідження показників ендотеліального статусу та явищ ериптозу у вагітних із плацентарною дисфункцією, обумовленою цукровим діабетом, аналіз результатів інструментального обстеження, дозволить встановити ранні предиктори вказаної патології, визначити особливості перебігу вагітності у жінок із різними типами цукрового діабету, обґрунтувати патогенетичні заходи, які спрямовані на попередження ускладнень вагітності та уражень новонароджених.

Результатом несвоєчасно діагностованих ускладнень у вагітних із цукровим діабетом є затяжний перебіг пологів при відсутності готовності шийки матки, порушення біомеханізму пологів, дистрес плода, пологова травма новонародженого, великий відсоток оперативного розродження.

Використання методів інтранатального ультразвукового моніторингу, особливо при діабетичній фетопатії, дозволять покращити діагностику клінічно вузького тазу та оптимізувати вибір методу розродження. Також важливу роль у виході пологів відіграє «зрілість» шийки матки, визначення якої більш сучасними методами з використанням соноеластографії, сприятиме результативному розродженню. Ефективна підготовка до пологів та оптимальний вибір методу розродження вагітних із плацентарною дисфункцією, обумовленою різними типами цукрового діабету, дозволить знизити кількість операцій кесаревого розтину та покращити показники перинатальної захворюваності та смертності.

Усе вище перераховане підтверджує актуальність обраного наукового напрямку.

Дисертація Тертишника Д.Ю. присвячена актуальній проблемі акушерства - зниженню кількості оперативних пологів та перинатальної захворюваності у вагітних з плацентарною дисфункцією, зумовленою цукровим діабетом, шляхом уточнення клініко-патогенетичних аспектів розвитку плацентарної дисфункції у вагітних з різними типами цукрового діабету, оптимізації підготовки до пологів та ефективного розродження.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами: виконана робота є частиною науково-дослідної роботи кафедри акушерства та гінекології №2 Харківського національного медичного університету «Оптимізація діагностики та лікування при захворюваннях репродуктивної системи жінок» (№ державної реєстрації 0118U000931).

3. Новизна дослідження та одержаних результатів

Дисертантом завдяки сучасним методам дослідження встановлено нові аспекти патогенезу плацентарної дисфункції у вагітних із цукровим діабетом. Проведено комплексне оцінювання та визначено особливості плацентарної дисфункції у вагітних з передгестаційним та гестаційним цукровим діабетом за даними вмісту судинноендотеліального фактору роста, ендотеліну-1,

ендотеліальної синтази. Уперше визначено роль ериптозу та фосфоліпідів у розвитку плацентарної дисфункції при різних типах цукрового діабету.

Комплексне оцінювання перебігу вагітності та пологів у жінок з цукровим діабетом з урахуванням результатів інтранатального УЗД, еластографії, наявності інфекційних чинників дозволив отримати відомості про стан матері та плода, запропонувати ефективні методи підготовки до пологів та способи розродження, знизити перинатальні ускладнення. Отримані дані дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у вагітних з плацентарною дисфункцією, обумовленою цукровим діабетом.

4. Теоретичне значення результатів дослідження

Проведені дослідження дозволяють розширити знання про патогенез розвитку плацентарної дисфункції у вагітних з цукровим діабетом, уточнити стан плодів та новонароджених в залежності від типу діабету, наявності гормональних та ендотеліальних розладів, явищ ериптозу, вмісту фосфоліпідів, підвищити ефективність преіндукції та індукції пологів. Поглиблене вивчення механізмів розвитку плацентарної дисфункції у вагітних із різними типами цукрового діабету допоможе науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів щодо підготовки до пологів та ефективного розродження.

5. Практичне значення результатів дослідження

Робота має вагому практичну складову, яка полягає в тому, що на підставі проведених досліджень вдосконалено критерії діагностики плацентарної дисфункції у вагітних з цукровим діабетом з урахуванням ендотеліального статусу та факторів ериптозу, запропоновані об'єктивна оцінка готовності шийки матки в пологах з використанням еластографії, інтранатальний ультразвуковий контроль, обраний оптимальний патогенетично обґрунтований метод підготовки шийки матки та розродження, що сприятиме зниженню можливих ускладнень вагітності та частоти

оперативних пологів.

6. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Усі положення, висновки, рекомендації, що містяться в дисертації, науково обґрунтовані, достовірні, логічно витікають із результатів досліджень. Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні із застосуванням принципів доказової медицини. Методики, використані автором в дослідженні, є актуальними. Наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані в дисертації, одержані на достатньому фактичному матеріалі. В процесі дослідження було обстежено 137 вагітних, з них 107 жінок із цукровим діабетом, 77 з яких мали плацентарну дисфункцію, та їх новонароджених. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Методи статистичного аналізу, які були використані в роботі, є сучасними та адекватними. Статистичний аналіз результатів дослідження проведений на сучасному рівні, коректно, за допомогою стандартних програм статистичного аналізу. Вірогідність отриманих наукових результатів підтверджена на практиці в основних та контрольній групах. Наведені в роботі таблиці та рисунки переконливі. Висновки конкретні і повністю підтверджуються результатами дослідження. Висловлені в роботі наукові положення та рекомендації науково обґрунтовані.

7. Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

Дисертація викладена українською мовою на 156 сторінках друкованого тексту (список літератури розташований на 25 сторінках), складається із анотації, вступу, аналізу актуальних питань проблеми цукрового діабету у вагітних, розвитку плацентарної дисфункції у вагітних із цукровим діабетом, способам їх розродження, розділу, присвяченого методам дослідження, чотирьох розділів власних досліджень, їх обговорення, висновків і списку використаних джерел, що включає 291 джерело, з яких 60 кирилицею і 231

латиною. Робота ілюстрована 42 таблицями та 26 рисунками.

Дисертація написана літературною мовою, грамотно. Всі розділи дисертації написані логічно, із дотриманням наукового стилю написання.

Вступ дисертації відображає актуальність досліджуваної проблеми, сформульована мета і завдання дослідження, відображена загальна характеристика роботи.

Перший розділ дисертації містить огляд актуальних інформаційних джерел, написаний традиційно літературною мовою, в якому автор розкриває сучасний стан проблеми вагітності у жінок з різними типами цукрового діабету, етіопатогенез плацентарної дисфункції, можливості оптимізації їх розродження.

Другий розділ дисертації «Матеріали та методи досліджень» описує дизайн клінічного дослідження (клінічна характеристика та розподіл вагітних за групами), методи загальних та спеціальних клінічних, інструментальних досліджень, зокрема методики визначення досліджуваних показників. У розділі викладені методи статистичної обробки результатів дослідження та вказано на дотримання етичних норм при проведенні досліджень.

У третьому розділі автором проведений ретроспективний аналіз перебігу вагітності та результатів пологів у 128 жінок з цукровим діабетом в Харківському регіональному перинатальному центрі, що надало можливість провести оцінку факторів ризику розвитку плацентарної дисфункції та інших перинатальних порушень. Розділ написаний у чіткій, логічній послідовності, достатньо ілюстрований табличним і наглядним матеріалом та завершується резюме.

У четвертому розділі представлені загальні клініко-лабораторні показники, результати обстеження фетоплацентарного комплексу, мікробного, гормонального, ендотеліального статусів, маркерів ериптозу, вмісту фосфоліпідів (фосфатидилхоліну) у вагітних з плацентарною дисфункцією, обумовлену цукровим діабетом.

В п'ятому розділі автор детально оцінив готовність шийки матки до пологів з використанням цервікометрії та соноеластографії, проаналізував

різні методи преіндукції, порівняв перебіг пологів та результатів розродження з урахуванням інтранатального УЗД та запропонованого автором алгоритму ведення вагітності та пологів у вагітних із плацентарною дисфункцією, обумовленою цукровим діабетом. Також здійснено оцінку стану новонароджених з урахуванням методу розродження та перинатальних ускладнень.

У шостому розділі представлено морфологічне дослідження плацент від вагітних із плацентарною дисфункцією, обумовленою цукровим діабетом в залежності від типу діабету та методу преіндукції.

Характеризуючи в цілому розділи власних досліджень, необхідно підкреслити, що Тертишник Д.Ю. провів багатогранні та об'ємні дослідження, які заслуговують на увагу як у науковому, так і в практичному плані. Кожний підрозділ завершується резюме, переліком публікацій автора, які відображають отримані результати.

У розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» об'єднано і систематизовано отримані результати дисертаційної роботи, проведений їх порівняльний аналіз, зроблено конкретизуючі висновки та надано практичні рекомендації.

У процесі ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Чому саме показники ериптозу були обрані Вами для дослідження плацентарної дисфункції у вагітних із цукровим діабетом?

2. Яким чином Ви удосконалили алгоритм підготовки до пологів та розродження вагітних з плацентарною дисфункцією, обумовленою цукровим діабетом?

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 22 наукових робіт, з яких 1 - у виданні бази Scopus, 7 - статті в наукових виданнях, рекомендованих МОН України, 1 – одноосібна, 2 – англійською мовою в закордонних виданнях, 1 - у науковому журналі. Крім того, отриманий патент на корисну модель,

опубліковано 10 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій, на яких докладалися і обговорювалися основні положення роботи.

9. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником. Автор самостійно провів патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначив методи дослідження.

Тертишник Д.Ю. особисто провів дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Всі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, із дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно. Спільно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

10. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації)

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Тертишника Дениса Юрійовича «Оптимізація підготовки до пологів та розродження вагітних з плацентарною дисфункцією, зумовленою цукровим діабетом» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій через програму Unichesk не виявлено академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації.

11. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм підготовки до пологів та розродження вагітних із плацентарною дисфункцією, обумовленою цукровим діабетом, впроваджено у практичну роботу 4 комунальних закладів м. Харків та Харківської області.

Результати вивчення патогенезу плацентарної дисфункції у вагітних з цукровим діабетом та оптимізації їх розродження включено до програми лекцій, практичних та семінарських занять і використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства, гінекології №2 Харківського національного медичного університету МОЗ України.

12. Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради

Дисертація Тертишника Дениса Юрійовича «Оптимізація підготовки до пологів та розродження вагітних з плацентарною дисфункцією, зумовленою цукровим діабетом» відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

13. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Тертишника Дениса Юрійовича «Оптимізація підготовки до пологів та розродження вагітних з плацентарною дисфункцією, зумовленою цукровим діабетом», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства, є закінченим науковим дослідженням, яка містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання - зниження кількості оперативних пологів та перинатальної захворюваності у вагітних з плацентарною дисфункцією, зумовленою цукровим діабетом, шляхом уточнення клініко-патогенетичних аспектів розвитку плацентарної дисфункції у вагітних з різними типами цукрового діабету, оптимізації

підготовки до пологів та ефективного розродження.

Виходячи з актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної значущості отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, особистий внесок здобувача, дисертаційна робота Тертишника Дениса Юрійовича «Оптимізація підготовки до пологів та розродження вагітних з плацентарною дисфункцією, зумовленою цукровим діабетом» повністю відповідає вимогам п.п. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 19.08.2015 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор Тертишник Д.Ю. заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Завідувачка відділення патології вагітності та пологів
ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології
імені академіка О.М. Лук'янової НАМН України»,
доктор медичних наук, професор

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 10:08:02 19.01.2023

Назва файлу з підписом: Відгук Жабченко на Тертишник.pdf.p7s

Розмір файлу з підписом: 210.2 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук Жабченко на Тертишник.pdf

Розмір файлу без підпису: 191.9 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Жабченко Ірина Анатоліївна

П.І.Б.: Жабченко Ірина Анатоліївна

Країна: Україна

РНОКПП: 2298904489

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 10:07:59 19.01.2023

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг

Серійний номер: 3ED5083160DBC59B040000005DEA10000304C200

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Алгоритм підпису: ДСТУ-4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в CMS-файлі (CAdES)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований